

25. Антоняк Е.Н. Совершенствование методики применения учебно-методического комплекса в обучении курсантов военных вузов. С. 12.
26. Куулар Л.А. Организация предпрофильного обучения химии в основной школе с использованием учебно-методического комплекта. С. 80.
27. Ибрагимова Г.Ж. Подготовка и использование учебно-методического комплекта на уроках биологии в общеобразовательной школе: на материале Казахстана: дис. ... канд. ист. наук: 13.00.02. Москва, 2006. 170 с. С. 77.
28. Соловьева В.Ю. Методика использования локальных учебно-методических комплексов. С. 95.
29. Якименко С.К. Управление процессом обновления гуманитарного образования через учебно-методические комплекты в современных условиях: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Москва, 1998. 151 с.

В статье описана роль и обоснована система функций учебно-методического комплекта по истории в учебном процессе. Автором также осуществлен анализ различных взглядов современных украинских и российских учёных на указанную проблему.

Ключевые слова: учебно-методический комплект, методическая функция.

Отримано 02.10.2017

УДК 371.32:808.53

Тетяна Омельчак
(м. Рівне)

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

У статті розкрито шляхи формування інформаційної компетентності учнів на уроках історії, наведено приклади використання писемних джерел та проаналізовані різні форми пізнавальної діяльності.

Ключові слова: компетентнісний підхід, інформаційна компетентність, джерела інформації, підручник, інтернетресурси.

«Хто володіє інформацією – той володіє світом».
У. Черчіль

Цьогоріч вступив у дію новий Закон України «Про освіту», в якому прописано мету повної загальної середньої освіти, а саме: всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадської активності. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кож-

ній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Однією з ключових компетентностей є інформаційна¹. Компетентнісний підхід не є нововведенням у згаданому вище Законі, а застосовується в українській освіті з 2006 р. згідно рекомендацій Європарламенту на Європейській Раді². **Компетентнісний підхід** в освіті, на противагу концепції «засвоєння знань», передбачає опанування учнями різного роду вмій, які дозволять їм у майбутньому діяти ефективно в ситуаціях професійного, особистого і суспільного життя³.

У загальному переліку компетентностей важливе місце посідає інформаційна. Формування інформаційної компетентності учнів як однієї із ключових компетентностей прописано в концепції «Нова українська школа». Згідно неї школа має підготувати учня до реалій життя і не лише нагромадити знання, але навчити користуватися ними для успішної самореалізації у житті, навчанні, праці⁴. На реалізацію цієї освітньої мети і спрямована інформаційна компетентність.

Дослідженням у галузі інформаційної компетентності присвячені роботи Н.В. Баловсяк, І. Васильківа, Н.І. Гендіної, С.В. Лугової, Н.В. Кутненко, Н.Х. Насирової, О.І. Пометун, Г.М. Труханенко інших.

Мета статті – узагальнити поняття інформаційної компетентності та розглянути шляхи її формування на уроках історії в сучасній школі.

Загалом, визначення інформаційної компетентності зводяться до двох основних тлумачень: а) здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати відомості та оперувати даними відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства⁵, б) сукупність компетенцій, пов'язаних із роботою у всіх її формах і відображеннях, які дають змогу ефективно користуватися інформаційними технологіями різних видів, як у традиційній друкованій формі, так і засобами комп'ютерних телекомунікацій, працювати з інформацією в різних її формах і представленнях, як у повсякденному житті, так і у професійній діяльності⁶. Отже, в основі інформаційної компетентності лежить вміння знаходити, здобувати, опрацювати, фіксувати, систематизувати і використовувати необхідну інформацію.

У наш час через стрімке збільшення обсягів інформації шкільні посібники з будь-якого предмета не можуть вмістити всі наявні відомості, тому дуже важливо сформувані і закріпити в учнів навички самостійно опрацювати і використовувати інформаційні джерела.

На уроках історії джерелами інформації можуть бути: а) вчитель, б) підручник, в) роздатковий матеріал, г) відео- та аудіо матеріали, г) інтернет ресурси тощо. Залежно від мети

уроку та джерела інформації формуються практичні уміння фіксації інформації: складання тез, історичного плану, ведення конспекту, заповнювання таблиці, малювання чи доповнення схеми тощо. Опрацьовану інформацію на уроці історії учні можуть представити у таких формах: а) доповідь; б) написання есе; в) захист проекту; г) презентація д) написання і захист реферату; е) письмове чи усне повідомлення та ін.

Щоб сформувати інформаційну компетентність учня, вчитель має працювати у відповідному напрямку, щоб: а) сформувати міцні базові знання учня; б) навчити, де учень може знайти необхідну йому інформацію з теми; в) сформувати вміння застосовувати необхідні новітні інформаційні технології; г) розвинути в учнів уміння відфільтровувати тільки актуальну та корисну інформацію; д) формувати вміння аналізувати інформацію, помічати закономірності та використовувати їх, прогнозувати й робити висновки; е) сформувати вміння на основі аналізу попередньої інформації формувати власну точку зору; є) сформувати вміння генерувати оригінальні думки та ідеї; ж) сформувати вміння реалізовувати на практиці на основі власних ідей нові розробки, технології, пристрої тощо⁷.

Н.В. Кутненко розділяє функції вчителя та учнів у ході формування інформаційної компетентності за такими складовими:

а) **діяльність учителя:** стимулює роботу з різними джерелами знань, готує завдання пов'язані з аналізом таблиць, схем, діаграм, графіків тощо. Надає консультації щодо опрацювання матеріалів підручника, забезпечує спільні обговорення, вчить складати плани, стискати і розгортати інформацію. Вчить створювати пам'ятки, ділові папери, доповіді, власні презентації. Залучає учнів до позакласної роботи з предмету, участі у проектній діяльності;

б) **діяльність учня:** залучає до своєї праці різні джерела знань, обирає ті, які потрібно, створює доповіді, буклети, комп'ютерні презентації. Вносить плоди своєї праці на обговорення, вчиться аналізувати, відтворює їх у графіках, діаграмах робить певні висновки. Слідкує за подіями в світі і вчиться орієнтуватися в процесах зміни суспільства⁸.

Під час роботи учня на уроці можна виділити такі етапи формування інформаційної компетентності: 1) **ознайомлення** – учень визначає кількість інформації з проблеми та можливість її опрацювання; 2) **репродукція** – учень вивчає масив інформації з проблеми, накопичує її; 3) **перетворення** – критичне осмислення масиву інформації, порівняння фрагментів з різних джерел однієї тематики, визначення їх достовірності; виділення робочої інформації, її узагальнення; 4) **творчий етап** – створення власного інтелектуального продукту на

основі отриманої та перетвореної інформації: формулювання гіпотез, їх перевірка і доведення, створення власних теорій, написання творчих робіт, есе тощо⁹.

Інформаційна компетентність учнів на уроках історії формується з використанням таких видів діяльності: 1) робота з підручником; 2) робота з історичними джерелами (усними, письмовими, матеріальними); 3) використання інтернет-ресурсів; 4) робота з відео- та аудіо матеріалами; 5) робота з музейними експозиціями тощо. Розглянемо особливості кожного з видів вказаної діяльності.

Робота з підручником. Провідне місце у формуванні інформаційної компетентності посідає робота з підручником, який залишається основним джерелом інформації на уроці історії. Важливо сформувані вміння працювати як з самим текстом (пунктами параграфів, рубриками тощо) так і джерелами, розміщеними в підручнику (картами, ілюстраціями, описовими джерелами тощо).

Вивчення історії в сучасній школі розпочинається з 5 класу, учні проходять знайомство з новим для них предметом через пропедевтичний курс «Вступ до історії» і на першому ж уроці відбувається знайомство з підручником: як працювати з підручником, його структура, умовні позначення (що позначають малюнки-символи, тощо)¹⁰. Перші навички роботи з цим джерелом інформації учні формують починаючи вибирати (фільтрувати) необхідну інформацію (*додаток 1*).

Під час роботи з підручником варто звернути увагу на формування вміння фіксувати інформацію. Одним із поширених способів є створення та заповнення таблиць. За допомогою таблиць учні самостійно (за рубриками) систематизують інформацію, яку важко сприйняти просто читаючи через значний її обсяг, різноплановість тощо (*додаток 2*).

Робота з історичними джерелами. Важливе місце у формуванні інформаційної компетентності є вміння учнів працювати з історичними джерелами. В учнів формуються вміння навчальної роботи: читати документи, аналізувати і визначати потрібну інформацію, міркувати, оцінювати значення документів минулого і сьогодення¹¹.

Одним із різновидів історичної інформації є статистичні дані, які доповнюють текст і створюють розширену картину процесу або явища. Одним із способів опрацювання статистичних даних є створення діаграм (в текстовому процесорі Microsoft Word або табличному процесорі Microsoft Excel) (*додаток 3*).

Робота з описовими джерелами формує в учнів вміння аналізувати інформацію, визначити її ступінь достовірності. Під час роботи з різними типами джерел (погляд очевидця, газетне повідомлення, погляд дослідника, свідчення учасника

подій) учні використовують схему, згідно якої аналізують джерело: 1. Вид документа (спогади, запис у щоденнику, лист приватний чи офіційний, дипломатичне послання, акт, нота, уривок з історичного дослідження тощо)? 2. Хто є автором документа (приватна особа, офіційна, анонім)? 3. Яка політична, національна, етнічна, службова приналежність автора? Яким чином це впливає на його ставлення до подій? 4. Чи був автор очевидцем того, що сталося, або ж брав безпосередню участь у подіях? 5. Чи є в документі які-небудь факти, що допомагають робити висновок щодо мети появи документа? Кому адресований текст? 6. Коли з'явилася джерело? Під час події чи вже після її завершення? 7. Чи намагається автор дати об'єктивний і осмислений опис того, що сталося? 8. Чи є в тексті факти, що дозволяють вам вважати цей документ достовірним джерелом інформації?¹² (додаток 4)

Використання інтернетресурсів. Формування інформаційної компетентності учнів тісно пов'язане із використанням інформаційно-комунікативних технологій та інтернетресурсів¹³. Одним із пріоритетних напрямків є пошук інформації в мережі інтернет за допомогою технічних засобів навчання: ноутбука, комп'ютера чи мобільного телефону. Для цього вчитель конкретизує пошукове завдання і продумує перелік запитань (додаток 5).

Окремо слід загадати і про нові можливості учнів та вчителів. Йдеться про використання електронних матеріалів до підручників з історії видавництва «Ранок» на сайті ineractive.ranok.com.ua. На електронному освітньому ресурсі розміщено цікаву додаткову інформацію, фрагменти документів та запитання до них, тести для самоконтролю тощо.

Робота з відеоматеріалами. Ще одним джерелом інформації на уроках історії є відеоматеріали. Відеосюжети, кінохроніка, наукові та художні фільми доповнюють художніми образами загальне уявлення про події, розвивають пізнавальні інтереси та здібності учнів, посилюють наочність та активізують самостійну роботу школярів. Важливо зорієнтувати учнів перед переглядом як художнього, так і документального фільму на що слід звернути увагу, поставити конкретне завдання (додаток 6).

Отже, формування інформаційної компетентності учнів на уроках історії передбачає, в першу чергу, вміння працювати з різними видами та джерелами інформації. Складовою інформаційної компетентності є вміння використовувати цифрові технології для пошуку потрібної історичної та соціальної інформації, її нагромадження, перевірки і впорядкування; створювати вербальні й візуальні (графіки, діаграми, фільми) тексти, мультимедійні презентації та поширювати їх; виявляти маніпуляції інформацією соціального та історичного змісту

під час аналізу повідомлень електронних медіа; виявляти джерела й авторів інформації, робити коректні посилання.

ДОДАТОК 1

Пропедевтичний курс «Вступ до історії». 5 клас

Вступ.

Тема уроку: «Що таке історія».

Учням пропонується завдання прочитати самостійно інформацію про історика М. Грушевського, вибрати речення, у яких розповідається про його діяльність і таким чином скласти розповідь про «батька української історії».

«Кому завдячує розвитком українська історична наука?»

Батьком української історії справедливо вважають **Михайла Грушевського**. Йому належить близько 2000 праць з історії України, серед яких і 10-томна «Історія України-Руси».

Михайло Грушевський (1866–1934) був людиною різнобічних талантів. Як науковець він виявив себе в історії, літературознавстві, досліджував усну народну творчість. А ще писав оповідання, п'єси, вірші. Учительська сім'я, у якій народився Михайло, прищепила йому жагу до знань та смак до слова. Та головне, чого навчили майбутнього вченого його батьки, – любові до рідної землі. Власне тому, зростаючи далеко від України (спершу в Ставрополі, а потім у Владикавказі, що на території Росії), він цікавився всім українським. Згодом Михайло Грушевський згадував, що під впливом розповідей батька він рано усвідомив себе українцем. Під час навчання в Тифліській гімназії (тепер Тбілісі, Грузія) він захопився минулим України. Бажання глибше осягнути історію рідного народу привело Грушевського до Київського університету. Відтоді свою долю він пов'язав з історією України фахово, ставши вченим-істориком».

Джерело: *Власов В.С. Історія України (Вступ до історії): підруч. для 5-го кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2013. 256 с.: іл.*

ДОДАТОК 2

Історія України. 8 клас

Розділ I: Українські землі в XVI ст.

Тема уроку: Культурно-освітнє життя України в XVI ст.

На початку уроку під час проведення евристичної бесіди вчитель спільно з учнями розкриває фактори та обставини розвитку української культури (це і використання традицій і духовної спадщини Київської Русі, і фактор дискримінації українського народу, постійна боротьба проти турецько-татарської загрози, героїчний образ козаків тощо) та поширення ідей гуманізму на українські землі, що відобразились у

культури того періоду. Під час розгляду розвитку та здобутків безпосередньо по галузям учням пропонується заповнити таблицю в зошиті.

Завдання: на основі матеріалу підручника параграф 8 «Культурно-освітнє життя України в XVI ст.» заповніть таблицю в зошиті.

Галузь	Основні здобутки
Освіта і шкільництво	
Рукописна книга та друкарство	
Розвиток української мови	
Література	
Літописання	

Запитання до класу після опрацювання матеріалу:

1. Яке місто було провідним центром освіти і культури в Україні в XVI ст.? Чому? Свою відповідь обґрунтуйте, використавши інформацію з таблиці.

2. У чому проявився вплив на українську культуру ідей гуманізму?

Джерело: Швидько Г.К., Чорнобай П.О. *Історія України: підруч. для 8-го кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2016. 352 с.: іл., карти.*

ДОДАТОК 3

Історія України. 11 клас

Тема 4: Україна у період загострення кризи радянської системи.

Тема уроку: Демографічні і соціальні зміни.

Під час вивчення демографічної ситуації в УРСР у 1960-1980-х роках вчитель оперує статистичними даними згідно всесоюзних переписів населення 1959 та 1989 років (першого повоєнного перепису та останнього перепису населення в УРСР) (додаток А).

Завдання 1:

1. Складіть кругову діаграму «Національний склад населення УРСР у 1959 та 1989 роках» (додаток Б).

2. Як змінився кількісний і національний склад населення УРСР?

3. Чому відбулися такі зміни?

4. Які наслідки для українського суспільства вони мали?

Завдання 2:

1. Складіть стовпчикову діаграму «Зміни у соціальній структурі населення» (додаток В).

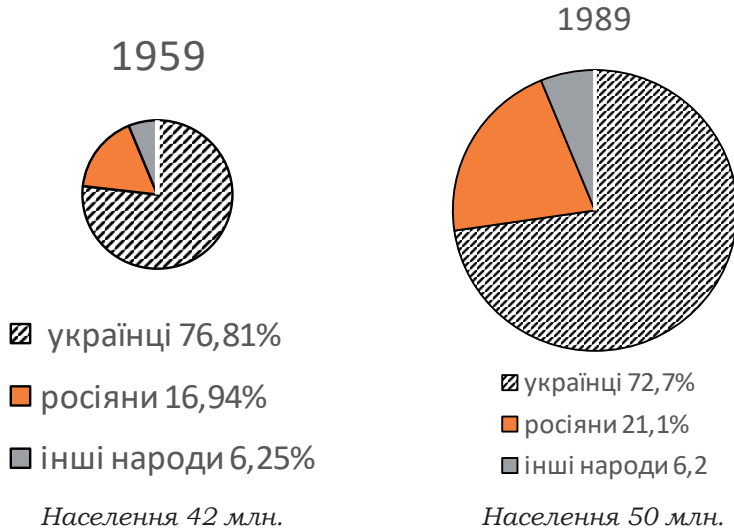
2. Як змінилася соціальна структура населення? З якими процесами в УРСР це пов'язано?

Додаток А

Перепис населення УРСР 1959 – перший повоєнний перепис населення в Україні. Згідно з результатами перепису в УРСР мешкало 41 869 046 осіб, з них: 32 158 493 чол. – українці (76,81%), 7 090 813 – росіяни (16,94%), 840 311 – євреї (2,01%), 363 297 – поляки (0,87%), 290 890 – білоруси (0,69%). Найбільший відсоток українців був у Тернопільській області (94,89%), найменший – у Кримській (22,28%). (Вікіпедія: Вільна енциклопедія. Перепис населення УРСР 1959. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%B8%D1%81_%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%A3%D0%A0%D0%A1%D0%A0_1959. Дата звернення: 20.11.2017.

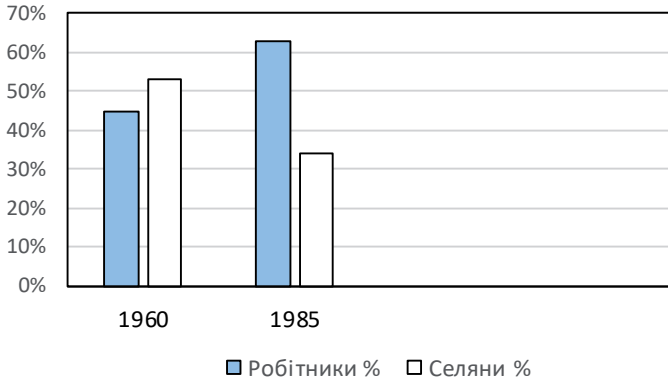
Статистичні дані перепису населення 1989 року розміщені у підручнику с. 169.

Додаток Б



Джерело: Струкевич О.К., Романюк І.М., Дрозозюк С.І. *Історія України: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень).* Київ: Грамота, 2011. 320 с.: іл.

Додаток В
Соціальний склад населення УРСР



Джерело: Струкевич О.К., Романюк І.М., Дровозюк С.І. *Історія України: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень)*. Київ: Грамота, 2011. 320 с.: іл.

ДОДАТОК 4

Історія України. 10 клас

Тема: Український державотворчий процес (1917-1921 рр.).
Тема уроку: Проголошення ЗУНР.

Під час вивчення нового матеріалу щодо подій на західноукраїнських землях у 1918-1919 роках учням запропоновано 2 документи, які розкривають питання претензії поляків на Східну Галичину.

Завдання до документу 1: Які аргументи наводить Р.Дмовський, обґрунтовуючи претензії поляків на Східну Галичину? Чому він звертається до президента США? Які ви можете навести контраргументи?

Завдання до документу 2: Охарактеризуйте ставлення офіційних польських представників на Паризькій мирній конференції щодо принципу самовизначення народів.

Документ 1. З меморіалу Р. Дмовського до президента США В. Вільсона (8 жовтня 1918 р.)

Український національний рух не охопив усього українського населення, ані витворив достатньо численного і незалежного українського інтелектуального класу. Офіційна статистика говорить, що серед усіх професій та у сфері торгівлі в Східній Галичині, за винятком дрібних землеробів, руський елемент представлений менше ніж 5%. Якщо під австрійсь-

ким пануванням уряди Галичини перебувають у руках поляків, то це не означає, що вони були в привілейованому становищі, але означає тільки те, що в цьому краї немає іншого елемента, який був би здатен забезпечити його адміністрацію. Тому найближчим часом польська адміністрація є єдино можлива для нормального розвитку і поступу цієї землі.

Джерело: Цит. за Павлишин О. *Соціально-політичний портрет українського проводу Галичини та Буковини в революції 1918-1919 років // Україна модерна. Число 4-5. Львів, 2004. С. 191.*

Документ 2. Із вражень американського кореспондента, присутнього на Паризькій мирній конференції.

Коли хто-небудь розмовляв з поляками про їхні претензії до різних частин німецької території, вони звичайно заявляли: «Не судіть за декількома містами. Підіть у сільську місцевість і Ви побачите, що вона польська. Безглуздо з боку Німеччини претендувати на ці території тільки на тій підставі, що деякі міста є німецькими, у значній мірі через чиновників та їхні сім'ї». Співрозмовник сприймав справедливість цих аргументів і переходив до обговорення справ Галичини. Він інформував своїх польських колег, що пробував застосувати такі самі аргументи щодо Східної Галичини і що, згідно з його враженням, підкріпленим статистикою, у цьому краю, за винятком Львова й одного-двох міст, немає поляків, за винятком великих землеволодільців – того самого класу, що виступив проти поляків у Познані і Східній Пруссії. Ентузіазм щодо принципу самовизначення раптово вщухав. Їхні лиця, які перед тим майже наповнювалися слізьми від впливом розповіді про нещасну долю польських селян, насуплювалися.

Джерело: *Paliy M. The Ukrainian-Polish Defensive Alliance, 1919-1921. Edmonton, Toronto, 1995. P. 52.*

ДОДАТОК 5

Всесвітня історія. 9 клас

Тема: Європа в часи Французької революції та наполеонівських війн.

Тема уроку: Консульство та Імперія Наполеона Бонапарта.

Під час розгляду даної теми учням пропонується здійснити дослідження біографії Наполеона, використовуючи інформацію з мережі інтернет, а саме:

1. Зробіть підбірку цікавих фактів про життя та діяльність Наполеона Бонапарта.

2. Зауважимо, що не всі відомості в мережі інтернет є достовірними. Виберіть відомості, які, на вашу думку, є правдоподібними, а які можна віднести до вигадок сучасників. Свій вибір обґрунтуйте.

ДОДАТОК 6

Історія України. 8 клас

Тема: Землі України у складі Речі Посполитої (XVI – п.п. XVII ст.).

Тема уроку: Запорозька Січ- козацька республіка.

Завдання: Перегляньте уривок з художнього кінофільму «Тарас Бульба» (реж. В. Бортко, 2009 р.) та дайте відповіді на запитання:

1. Які звичаї та традиції запорожців відображені у фільмі?
2. Як відбувалося обрання кошового отамана? Чи всі козаки мали право брати участь у виборах?
3. Охарактеризуйте побут та зовнішній вигляд запорожців. Що вас найбільше вразило?

Історія України. 9 клас

Тема: Кирило-Мефодіївське братство.

Завдання: Перегляньте документальний фільм №67 «Кирило-Мефодіївське братство» кіноциклу «Невідома Україна. Нариси нашої історії» (реж. М. Плахов-Модестов, М. Бернадський та ін., 1994-1996 рр.) та дайте відповіді на такі запитання:

1. Які передумови появи братства розкриваються у фільмі?
2. Що це була за організація, коли вона існувала?
3. Чому вона отримала таку назву?
4. Хто були її членами?
5. Які програмні документи були створені? Хто автор?
6. Які основні ідеї кирило-мефодіївців?
7. Коли та чому припинило своє існування?
8. Як склалась доля братчиків?
9. Яке значення Кирило-Мефодіївського братства в національно-визвольному русі?

Примітки:

1. Про освіту: Закон України за станом на 05 вересня 2017 р. // *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38-39. С. 12.
2. Овчарук О.О. Компетентісний підхід в освіті: загальноєвропейські підходи // *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2009. №5 (13). URL: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>. Дата звернення: 20.11.2017.
3. Лугова С.М. Компетентісний підхід в сучасній освіті, як необхідна умова розвитку вмінь та навичок студентів. URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/539/53997/Stattya.doc>. Дата звернення: 25.11.2017.
4. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://mon.gov.ua/2016/12/05/konczepczziya.pdf>. Дата звернення: 25.11.2017.
5. Труханенко Г. Різні підходи до визначення поняття «Інформаційна компетентність» у сучасній літературі // *Наукові записки Кірово-*

- градського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Педагогічні науки. 2012. Вип. 107(2). С. 193-197.*
6. Баловсяк Н.В. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2004. № 5. С. 21-28.
 7. Панчошина М. Інформаційні компетентності – обов'язковий актив учня сучасної школи. URL: <http://sas1.at.ua/index/0-75>. Дата звернення: 17.11.2017.
 8. Кутненко Н.В. Формування інформаційної компетентності учнів. URL: <http://olgynka.edukit.dn.ua/Files/downloads/pdf>. Дата звернення: 20.11.2017.
 9. Там само.
 10. Власов В.С. Історія України (Вступ до історії): підруч. для 5-го кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ: Генеза, 2013. С. 3-7.
 11. Пометун О., Фрейман Г. Методика викладання історії в школі. Київ: Генеза, 2006. С. 146-147.
 12. Історія епохи очима людини. Україна та Європа у 1900-1939 роках: навч. посібн. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Ю. Комаров, В. Мисан, А. Осмоловський та ін. Київ: Генеза, 2004. С. 22-23.
 13. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньо-му процесі. URL: <http://osvita.ua/school/method/technol/6804/>. Дата звернення: 27.11.2017.

В статтє раскрыты пути формирования информационной компетентности учащихся на уроках истории, приведены примеры использования письменных источников и проанализированы различные формы познавательной деятельности.

Ключевые слова: компетентностный подход, информационная компетентность, источники информации, учебник, интернет-ресурсах.

Отримано: 03.12.2017

УДК 37.091.313:37016:94

Олена Кравчук
(м. Рівне)

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У НАВЧАННІ ІСТОРІЇ: З ДОСВІДУ РОБОТИ

У статті висвітлюється ефективність використання методу проектів на уроках історії. Розкривається суть проектної технології, її витoki та методи діяльності.

Ключові слова: метод проектів, проектна діяльність, урок історії, технології навчання.

Метод проектів є однією із сучасних інноваційних технологій, що належать до методів навчання в співпраці. Він є особливо продуктивним, оскільки сприяє реалізації одночасно декількох підходів: особистісно орієнтованого, комунікативно-діяльнісного тощо. Особливістю методу є те, що він зорієнтований на перехід від авторитарного стилю навчання до демокра-